

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „Доктор“
по: област на висшето образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина,
професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност
“Патология на животните”

Автор на дисертационния труд: ас. Красимир Тодоров Стоянчев, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Вътрешни незаразни болести“ ВМФ – Тракийски университет, гр. Стара Загора.

Тема на дисертационния труд: „Клинико-експериментални проучвания върху мускулна дистрофия при пилета, пуйчета и патета“

Член на научното жури: доц. д-р Тони Атанасов Тодоров, Факултет по ветеринарна медицина, Лесотехнически университет, гр. София, област на висшето образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност “Патология на животните”, определен за член на научното жури със заповед №2633/01.10.2019 г. на Ректора на Тракийски университет, гр. Стара Загора.

Главоломният ръст на населението на планетата поражда сериозни проблеми от продоволствен характер и необходимост от интензифициране производството на храни. В този смисъл месодайното птицевъдство се развива като един от основните източници на месо, както в световен мащаб, така и у нас. Създадоха се скорозрели породи птици, които достигат кланично тегло за броени дни. За постигането на този интензивен растеж специалистите по хранене разработват рецепти с висока хранителна и енергийна плътност, която се постига чрез допълнително влагане на фуражни мазнини. Едновременно с това обаче нараства и риска от заболявания на опорно-двигателния апарат, в частност на скелетната мускулатура. Нутригиваната миопатия при животните е обект на проучване във ветеринарната медицина повече от 50 г. В контекста на

интензивното птицевъдство заболяването е непрекъснато във фокуса на науката. От тази гледна точка е мотивиран и представения за обсъждане дисертационен труд.

Дисертацията на д-р Стоянчев е написана на 228 страници и е структурирана съобразно общоприетите правила.

Литературният обзор е с обем от 54 страници и разглежда епидемиологични, етиопатологични, експериментални, клинико-лабораторни, морфологични и терапевтични аспекти на нутритивната миопатия при животните, с логичен акцент върху птиците за месо, които са и обект на собствените изследвания. Прегледът на научната литература, свързана с темата на дисертационния труд, включва внушителния брой от 349 заглавия на български и чужди учени, което рефлектира върху доброто познаване и владеене на обсъжданата материя. Добро впечатление остава усърдието на автора в проучване на патогенетичните механизми на заболяването от гледна точка на съвременните познания за оксидативния стрес.

Прегледа на литературата приключва с обобщение, в което дисертантът извежда мотивите за собствени изследвания.

Раздела „Цел и задачи“ изненадващо започва с уводни думи, които вече са изяснени в обобщението на литературния обзор, следователно биха могли да бъдат спестени. Целта на дисертационния труд е ясна, но е формулирана многословно, което създава първоначално объркване. Уместно е да се използват кратки на изречения, за да се избегне загубата на концентрация и двусмислие. Фиксираните за изпълнение задачи и подзадачи, за разлика от целта, са конкретни и предпоставят постигане на поставената цел. В предвидените задачи обаче не е разписано провеждането на лечение и оценка на неговата ефективност в зависимост от тежестта на клиничните симптоми, каквото откриваме в резултатите, изводите и препоръките за практиката.

Материалът и методите на изследване са описани ясно и изчерпателно. Броят на включените в проучването птици е достатъчен за получаване на обективни резултати. Опитната постановка е построена правилно. Използван е богат арсенал от клинико-лабораторни и патохистологични изследвания, което е едно от достойнствата на работата. Известни противоречиви размисли предполагат клиничните изследвания. Пулсовата честота, дихателни движения, телесна температура са основни клинични параметри при бозайниците. Теоретично те са такива и при птиците, но практически нямат съществена диагностична стойност. Не случайно в съответния раздел на литературния преглед отсъстват подобни данни.

Получените резултати са представени детайлно, илюстрирани в 52 фигури, 11 таблици, част от които включени в допълнителни приложения. Авторът намира, че най-висока чувствителност проявяват патетата мюлари, следвани от пилета и пуйчета бройлери, като последните развиват по-леки клинични прояви. Потвърждава се ролята на оксидативния стрес в патогенезата на заболяването, предвид повишените концентрации на MDA и понижената активност на Cu, Zn-SOD. За разлика от пилета и пуйчета бройлери, патетата мюлари не се повлияват ефективно от проведеното лечение с антиоксиданти. Обсъждането на резултатите е направено с необходимата компетентност и дълбочина.

Дисертантът правилно е анализирал установените резултати въз основа на които е формулирал 13 извода, 4 оригинални и 4 потвърдителни приноса и 6 препоръки за практиката.

Резултатите от дисертационния труд са намерили място в 3 научни публикации.

Във връзка с обсъждания материал бих направил следните допълнителни препоръки и бележки:

1. Парадоксално, но главата „Разпространение и икономически загуби от миопатиите (мускулните дистрофии) при птиците“ не дава реална представа по въпроса, тъй като отсъстват конкретни епидемиологични данни и цифри по отношение на заболяемост, респ. смъртност. В този раздел би било полезно да се даде и по-подробна информация за влиянието на нутритивната МД върху продуктивните качества на птиците /прираст, качество на месото, разход на фураж и др./ и съответните икономически измерения.
2. Предвид многообразието на миопатиите от етиопатогенетична гледна точка считам за целесъобразно в изложението си дисертантът да се придържа към терминологично само към разглеждания вид – нутритивна миопатия, а не към мускулните дистрофии изобщо.
3. С оглед на получените резултати, изводи и препоръки, проведеното лечение със Селед следва да бъде съответно разписано в задачите на дисертацията.
4. Предвид новите технологии в месодайното птицевъдство /генетичен потенциал, скорозрелост, хранене и условия на отглеждане/, би било полезно да се изпитат и нови схеми (дозы) на лечение с използвания препарат (Селед), още повече, че поносимостта на птиците към препарата е отлична.
5. Прилагането на лекарства (Селед) с водата за пиене не позволява изразяване дозата на активните вещества спрямо масата на третиранияте птици (mg/kg) по

простата причина, че точното количество приета вода на глава е практически неизвестно.

6. По-добрата концентрация и използването на по-кратки изречения при излагането на собствените тези биха били полезни на докторанта с оглед на бъдещата му научна дейности и работата му като преподавател.

Посочените препоръки и бележки, с малки изключения, са по-скоро от технически характер, отколкото по същество, и не променят доброто общо впечатление от дисертационния труд.

Заключение:

Въз основа на научените и приложените от докторанта методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Тракийския университет, което ми дава основание да го оценя **положително** и да предложа на почитаемото Научно жури да присъди на ас. Красимир Тодоров Стоянчев образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Патология на животните“.

10.11.2019 г.
гр. София

доц. д-р Тони Тодоров

